

Posudek diplomové práce

Marek Novák: Rozložení inteligence a osobnostních charakteristik u transsexuálů Female-to-Male a Male-to-Female. FF UK Praha, 2011

Práce se zabývá zatím v našem odborném psychologickém a sexuologickém písemnictví zatím nezpracovávaným tématem. Základní otázka, kterou si diplomant položil je velmi zajímavá a originální: bude inteligence a základní osobnostní charakteristiky transsexuálů řízeny spíše somatickým nebo psychickým pohlavím?

Autor na základě relevantní prostudované literatury v teoretické části poskytuje přehled výzkumů a teorií týkajících se uvedené problematiky, především výzkumů v oblasti rozdílů mezi muži a ženami a následně i transsexuály obou typů v oblasti jednotlivých kognitivních funkcí (a hlavně pak inteligence) a základních osobnostních charakteristik. Vítám především kapitoly o možném vlivu hormonů na inteligenci a široce pojatou kapitolu o souvislostech mezi osobnostními charakteristikami a některými psychopatologickými syndromy. Tuto část považuji za odborně přínosnou a hezky zpracovanou.

V části empirické pak autor na základě zpracování dat získaných vyšetřením 100 transsexuálů FtM a 100 MtF ověřuje zjišťuje typ jejich inteligence (na základě vyšetření Ravenovým testem) a osobnostní charakteristiky (na základě vyšetření Eysenckovým DOPEN). Dochází k závěru, že u pacientů typu MtF je variabilita inteligence vyšší než u FtM, což odpovídá jiným výzkumům o menší homogenitě a problematičnosti této skupiny ve srovnání s transsexuály FtM, dále že obecně dosahují vyšších hodnot ve škále neuroticismu ve srovnání s obecnou populací (a opět hlavně MtF) a nižších hodnot ve škále extroverze (a opět významně nižší u MtF). Výsledky jsou v českém odborném písemnictví prioritní, zjištění lze považovat za odborně přínosné a hodné dalšího zkoumání. Použité statistické zpracování výzkumné části je kvalitní. V této části práce však nebyla dle mého názoru jasně prokázán hlavní cíl práce, tedy souvislost typu inteligence a typem pohlaví. Má otázka k obhajobě je tedy jasná: jakým způsobem (jakými testy, jakým typem výzkumu) by šlo validně zjistit tuto souvislost?

Diskuse je smysluplná, dostačující a použitá literatura recentní, a kvalitní.

Závěrem konstatuji, že autor ve své diplomové práci prokázal velmi dobrou schopnost práce s literaturou, dobrou orientaci v problematice a velmi dobrou schopnost formulace vlastních názorů. Jeho práci proto k obhajobě **d o p o r u ě j i** a navrhuji známku velmi dobře.

V Praze, 12.1.2012

Prof.PhDr.Petr Weiss,PhD